

پیشنهاد «موضوع خاص»
به «برنامه ششم»

تحکیم ستون «سرمایه انسانی» برای «اقتصاد غیرنفتی»

تبدیل مدارس به پیشران
پیشرفت، فقرزدایی
و توانمندسازی
عالمانه و پایدار

در خوش بینانه ترین حالت، تا ۳۲ سال دیگر می توانیم نفت صادر کنیم. به عبارت دیگر «جمعیت دانش آموزی فعلی» در بزرگسالی مجبور به چرخاندن چرخ اقتصادی خواهد بود که فاقد توانایی حمایت «نفتی» از کسب و کارها و نیز برنامه های فقرزدایی است. اما آیا کیفیت مدارس امروز مایه تواننده غنابخشی مناسب سرمایه انسانی در سنین کلیدی شکل گیری شخصیت کودکان و نوجوانان مان بپردازد تا بتوانیم به جایگزینی سرمایه انسانی بجای سرمایه نفتی امیدوار باشیم؟
ای کاش کاهش قیمت نفت در آستانه تنظیم برنامه ششم را، بهانه ای برای توجه ویژه این برنامه به «غنابخشی به سرمایه انسانی» به عنوان رکن کلیدی اقتصاد «غیر وابسته به نفت» و «مقاوم در برابر نوسانات بین المللی» قرار دهیم.

دبیرخانه دائمی کنفرانس «توسعه و عدالت آموزشی»

کمیته «پژوهش»

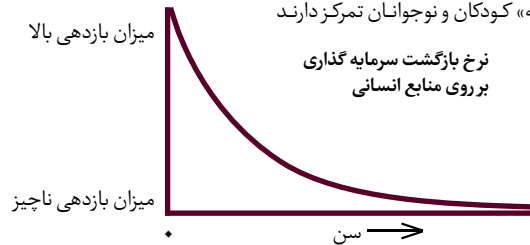
بهمن ۹۳

غنی سازی «سرمایه انسانی»، به عنوان جایگزین «سرمایه نفتی»

پیژوهش های بین المللی

جیمز هکمن (برنده نوبل اقتصاد سال ۲۰۰۰):

بر اساس مقایسه صدها برنامه محرومیت زدایی در کشورهای مختلف، مشاهده می شود که کم فسادترین و در عین حال پربازده ترین آنها (به لحاظ بازدهی اقتصادی و اجتماعی)، برنامه هایی هستند که بر ارتقای وضعیت «آموزش»، «سلامت» و «تغذیه» کودکان و نوجوانان تمرکز دارند

سیاست های کلی نظام

«اصل ۳۰»، «اصل سوم» (بندهای ۳ و ۹ و ۱۲) و نیز «اصل ۴۳» (بند ۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، بر وظایف دولت در محرومیت زدایی-توانمندسازی پایدار صراحت داشته و بر ایجاد دسترسی به آموزش عمومی رایگان و باکیفیت، به عنوان اسکلت سیاست های محرومیت زدایی-توانمندسازی تاکید دارند.

در پیش گرفتن سیاست های «افزایش کمی» جمعیت، برنامه ریزی برای «توسعه کیفی» جمعیت را به عنوان «سیاستی مکمل»، ضروری می سازد (مطابق تاکید بندهای ۸ و ۱۴ سیاست های جمعیتی ابلاغی مقام معظم رهبری بر کیفی سازی جمعیت)

برای ریل گذاری برنامه ششم توسعه در مسیر تحقق «اقتصاد بدون نفت»، ضرورت فراوانی برای تدوین استراتژی جامع «توسعه انسانی کودکان و نوجوانان» به منزله ستون کلیدی تولید «ثروت جایگزین نفت» احساس می شود

رتبه بندی بین المللی کاربرد تکنولوژی در مدارس

رتبه ۶ جهان در سال ۲۰۱۴	سنگاپور
رتبه ۱۰	کره جنوبی
رتبه ۱۸	امارات متحده عربی
رتبه ۳۲	رژیم اشغالگر قدس
رتبه ۳۴	مالزی
رتبه ۵۸	ترکیه
رتبه ۶۳	عربستان
رتبه ۶۸	ارمنستان
رتبه ۷۷	هند
رتبه ۸۹	پاکستان
رتبه ۱۲۶ جهان در سال ۲۰۱۴	ایران
رتبه ۱۳۱	مصر
رتبه ۱۴۱	یمن

منبع: گزارش رقابت پذیری جهانی؛ مجمع جهانی اقتصاد ۲۰۱۴

غنی سازی «سرمایه انسانی»، به عنوان جایگزین «سرمایه نفتی»

مشارکت آموزشی «خانوارهای محروم»

در کردستان، ۷۰ درصد خانوارهای دارای فرزند بین ۶ تا ۱۸ سال، ماهانه کمتر از ۲۰۰۰ تومان به آموزش فرزندان خود اختصاص می دهند. در استان های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و بوشهر حدوداً ۶۵ درصد خانوارها چنین وضعیتی دارند.

منبع: محاسبات براساس نتایج خام پیمایش «بودجه خانوار» ۱۳۹۲ (مرکز آمار ایران)

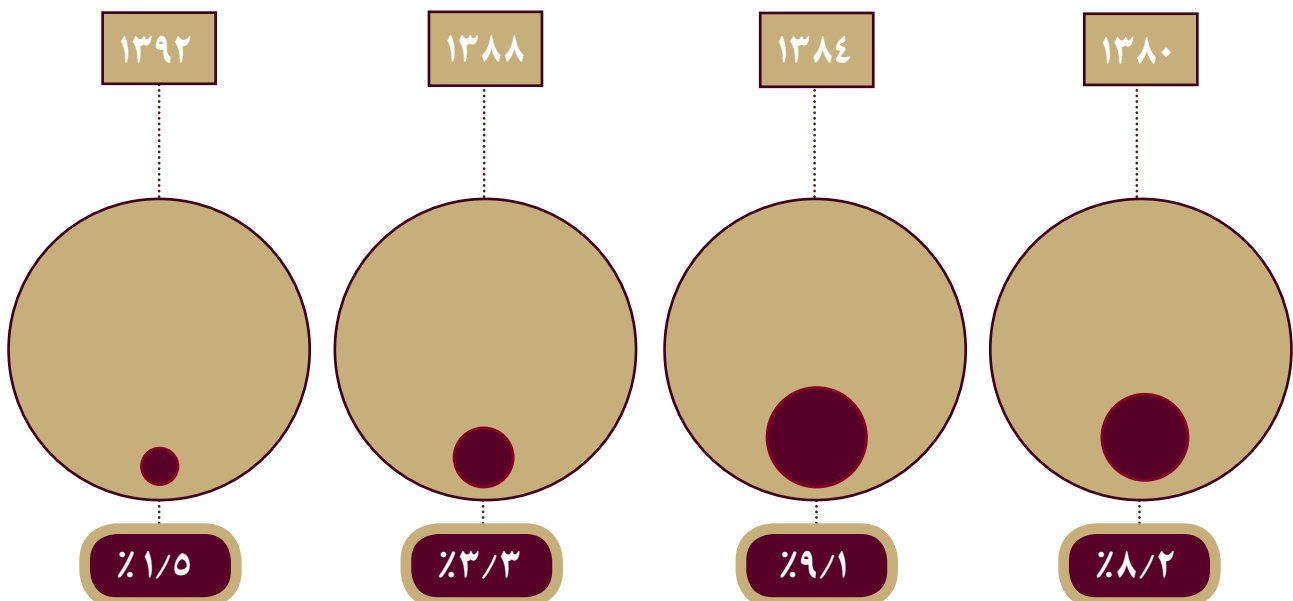
مشارکت آموزشی «دولت»

علیرغم جایگاه ویژه «سیاست گذاری برای توسعه آموزشی کودکان و نوجوانان» در تحقق توانمندسازی و محرومیت زدایی پایدار، میانگین «بودجه سیاست گذارانه» آموزش و پرورش (به معنای «بودجه غیرپرسنلی» یا به عبارت دیگر، کل بودجه آموزش و پرورش منهای حقوق و مزایای کارکنان)، برابر است با: **ماهانه ۲۳۰۰ تومان به ازای هر دانش آموز ۶ تا ۱۸ ساله مدارس دولتی**

منبع: گزارش ۱۰۰ روزه دولت تدبیر و امید و گزارش بودجه ای مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

سهم «بودجه سیاست گذارانه» از کل بودجه آموزش و پرورش

توضیح: منظور از «بودجه سیاست گذارانه» آموزش و پرورش، بودجه غیرپرسنلی یا به بیان دیگر کل بودجه آموزش و پرورش منهای حقوق و مزایای معلمان و کارمندان است. متأسفانه مزیغه شدید «بودجه سیاست گذارانه» آموزش و پرورش در سال های اخیر، باعث محدودیت شدید در اجرای هر طرح بهبوددهنده وضعیت آموزشی و پرورشی و تفریحی و ورزشی و... در مدارس دولتی شده و به تدریج این نقش وزارتخانه کلیدی را به نقش یک «حسابدار» پرداخت کننده حقوق و مزایا تنزل داده است.

منبع آمارها: گزارش های مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی در سال های مختلف

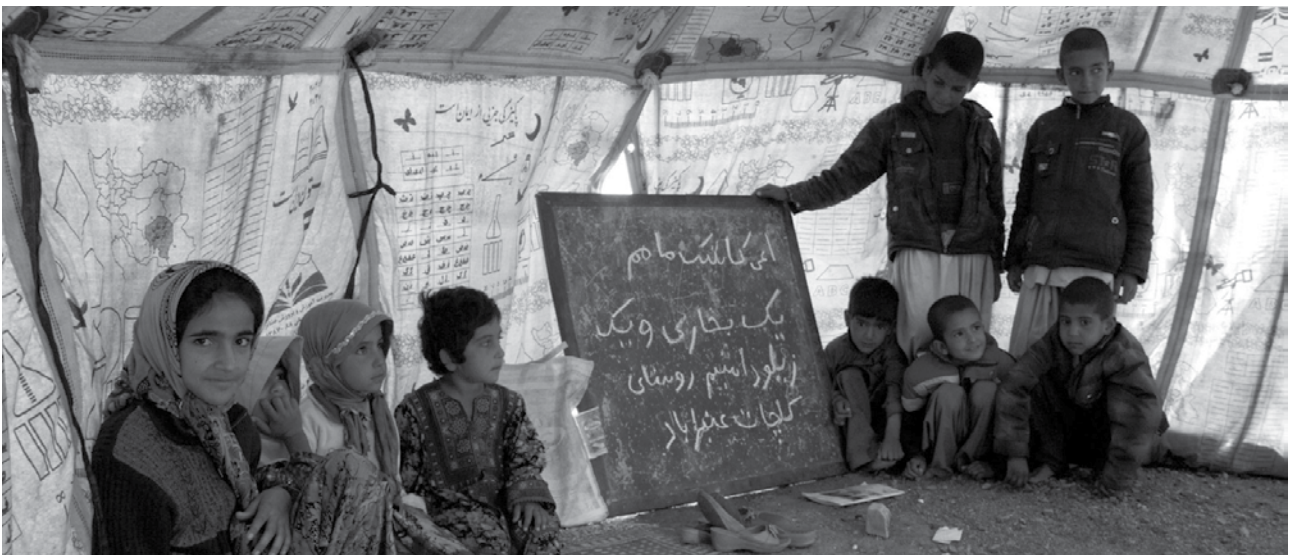
غنی سازی «سرمایه انسانی»، به عنوان جایگزین «سرمایه نفتی»

محورهای اولین کنفرانس «توسعه و عدالت آموزشی»
(دانشگاه شریف، ۳ و ۴ آبان ۹۳)

- جایگاه عدالت آموزشی کودکان در فقرزدایی عالمانه و پایدار
- عدالت آموزشی، بودجه ۹۴ و برنامه ششم توسعه
- کاهش فقر آموزشی کودکان، ارزش های مذهبی و اخلاقی ما و سیاست گذاری کلان
- طراحی بسته بودجه ای عدالت آموزشی، در چارچوب سیاست های تحول آموزش و پرورش
- عدالت آموزشی، توسعه انسانی و مقاوم سازی اقتصادی - اجتماعی جامعه
- عدالت آموزشی، کیفی سازی جمعیت و سیاست های کلان جمعیتی
- ریشه های حقوقی، اجتماعی و فرهنگی محرومیت آموزشی کودکان
- محرومیت آموزشی، نابرابری فرصت ها و افکار عمومی

شعار سال نخست:
ارتقای مشارکت مردم
وسیاست گذاران
برای کاهش محرومیت
آموزشی کودکان

شورای سیاست‌گذاری کنفرانس

جامعه‌شناسان

محمد امین قانع‌راد
رئیس انجمن جامعه‌شناسی ایران
سعید معیدفر
استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تهران
سوسن باستانی
هیات علمی جامعه‌شناسی الزهرا
غلامرضا غفاری
نایب رئیس انجمن جامعه‌شناسی

اصحاب فرهنگ و هنر

رضا کیانیان
بازیگر سینما و تئاتر
پانته‌آ بهرام
بازیگر سینما و تئاتر

خبرگان بخش خصوصی

محمد مهدی راسخ
رئیس کمیسیون امور اجتماعی
و تشکل‌های اتاق بازرگانی تهران
بهروز خدارحمی
دبیرکل کانون نهادهای
سرمایه‌گذاری ایران

خبرگان آموزش و پرورش

سید محمد بطحایی
معاون توسعه مدیریت وزارت آموزش و پرورش
مهدی نویدادهم
دبیرکل شورایی عالی آموزش و پرورش
محمد علی نجفی
وزیر اسبق آموزش و پرورش
علی زرافشان
معاون متوسطه آموزش و پرورش
رخساره فضلی
مدیرکل دفتر پیش دبستانی آموزش و پرورش

سیاست‌گذاران و مدیران اجرایی

مسعود نیلی
مشاور اقتصادی ارشد رئیس‌جمهور
کاظم جلالی
رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
سید حمید پورمحمدی
معاون برنامه‌ریزی معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری
احمد توکلی
رئیس سابق مرکز پژوهش‌های مجلس
محمد حسین فرهنگی
عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی
احمد میدری
معاون رفاه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
داود دانش‌جعفری
قائم‌مقام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

اقتصاد دانان

علینقی مشایخی
بنیان‌گذار دانشکده مدیریت و اقتصاد شریف / رئیس کنفرانس
حسین عبده تبریزی
مدرس اقتصاد دانشگاه‌های بهشتی، امام صادق (ع) و شریف
حسین راغفر
هیات علمی اقتصاد الزهرا
طهماسب مظاهری
وزیر اسبق اقتصاد و دارایی و رئیس کل اسبق بانک مرکزی
مهدی عسلی
مدیرکل اسبق دفتر اقتصاد کلان سازمان برنامه و بودجه
میثم هاشم‌خانی
پژوهشگر اقتصاد اجتماعی / دبیر کنفرانس
زهرا افشاری
استاد اقتصاد دانشگاه الزهرا
علی دینی توکمانی
هیات علمی موسسه مطالعات بازرگانی
آزاده داودی
پژوهشگر اقتصاد توسعه

خبرگان رسانه

علی میرزاخانی
تحلیلگر اقتصادی و سردبیر روزنامه دنیای اقتصاد
سید امیر سیاح
پژوهشگر اقتصاد ایران و مدیر گروه مطالعات
کسب و کار مرکز پژوهش‌های مجلس

کمیته علمی کنفرانس

غلامعلی فرجادی

هیات علمی اقتصاد موسسه عالی پژوهش در مدیریت و برنامه ریزی

محسن رنانی

هیات علمی اقتصاد دانشگاه اصفهان

ایروان مسعودی اصل

معاونت فرهنگی - اجتماعی مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

احمد حج فروش

پژوهشگر تعلیم و تربیت

گلنار مهران

استاد دانشکده علوم تربیتی الزهرا

و استاد مدعو دانشکده آموزش «کالیفرنیا»

جلال الدین جلالی

هیات علمی موسسه عالی پژوهش در

مدیریت و برنامه ریزی

سپیده کاوه

پژوهشگر اقتصاد توسعه

مرتضی نظری

پژوهشگر آموزش و پرورش و توسعه انسانی

زهرا نژاد بهرام

پژوهشگر جامعه شناسی

جواد صالحی اصفهانی

استاد اقتصاد Virginia tech

محمود مهر محمدی

استاد دانشگاه تربیت مدرس و سرپرست

دانشگاه فرهنگیان

جعفر خیر خواهان

هیات علمی اقتصاد جهاد دانشگاهی مشهد

حجت میرزایی

مدرس اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی

محمد رضا آراستی

رئیس دانشکده مدیریت و اقتصاد شریف

پویا علاءالدینی

هیات علمی برنامه ریزی رفاه اجتماعی

دانشگاه تهران

سید علی مدنی زاده

هیات علمی اقتصاد دانشگاه شریف

فرشید یزدانی

پژوهشگر سیاست گذاری اجتماعی

رضا امیددی

دانش آموخته دکترای رفاه اجتماعی

دانشگاه علامه طباطبایی

محمد ستاری فر

رئیس اسبق سازمان مدیریت و برنامه ریزی

وحید محمودی

استاد اقتصاد دانشگاه تهران

شیوا دولت آبادی

مدیرانجمن حمایت از حقوق کودکان و

مدیرانجمن روانشناسی ایران

داود سوری

مدرس اقتصاد دانشگاه شریف و موسسه

عالی بانکداری

سید مهدی برکچیان

معاون پژوهشی موسسه عالی پژوهش در

مدیریت و برنامه ریزی

مهدی اسماعیلی

پژوهشگر اقتصادی

محمد رضایی

هیات علمی جامعه شناسی دانشگاه

تربیت مدرس

سید کمیل طیبی

مدیر قطب اقتصاد بین الملل دانشگاه

اصفهان

غلامرضا گرابی نژاد

مدیرکل دفتر آموزش و پرورش معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

علی اصغر سعیدی

هیات علمی برنامه ریزی رفاه اجتماعی

دانشگاه تهران

سید فرشاد فاطمی

مدیر گروه اقتصاد دانشکده مدیریت و

اقتصاد دانشگاه شریف

سعید اسلامی بیدگلی

مدرس مدیریت مالی دانشگاه

شهیدبهبشتی

محمد رضا مدیری

تحلیلگر اقتصاد و مدیریت

علیرضا امیدوار

مدیر مرکز ترویج مسوولیت پذیری اجتماعی

شرکت ها

مجید عینیان

پژوهشگر اقتصاد خانوار

لیلا رشنوادی

پژوهشگر اقتصاد توسعه

عکس های منتخب کنفرانس

علینقی مشایخی	علی اصغر فانی	محمد حسین فرهنگی	میثم هاشم خانی
رئیس کنفرانس	وزیر آموزش و پرورش	عضو هیات ریسه مجلس شورای اسلامی	دبیر کنفرانس
آموزش و پرورش چه خوب عمل کند و چه بد، نتایجش ۲۰-۱۵ سال بعد مشخص می شود. نتیجه این است که با وجود وفاق کلیه سیاستگذاران از طیف های مختلف، بر اهمیت ارتقای وضعیت آموزش و پرورش، متأسفانه مکرراً شاهد تعویق در رسیدگی به معضلات متعدد این حوزه هستیم	در صورتی که امکانات بودجه ای و اختیارات قانونی مناسب برای توسعه و عدالت آموزشی کودکان و نوجوانان در اختیار آموزش و پرورش قرار گیرد، این وزارتخانه می تواند نقشی ممتاز در غنی سازی «سرمایه انسانی» و شتاب بخشی به توسعه اقتصادی اجتماعی- فرهنگی پایدار، ایفا کند	در صورت اذن مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، اخذ درصدی از مالیات متعارف (بر طبق قانون مالیات های مستقیم) از شرکت های زیر مجموعه نهادهای عمومی معاف از مالیات و اختصاص کامل آن به «توسعه عدالت آموزشی کودکان و نوجوانان»، می تواند منشأ آثار خیر گسترده باشد	بر اساس پژوهش های متعدد «اقتصاد اجتماعی»، تمرکز سیاست های فقرزدایی در مدارس، امکان فساد در سیاست های فقرزدایی را حداقل، و یازدهی اقتصادی- اجتماعی آنها را حداکثر می کند. بنابراین «مدارس» می توانند پیشران های اصلی سیاست های فقرزدایی و توانمندسازی «عالمانه» و «پایدار» باشند

سید حمید پورمحمدی

معاون برنامه ریزی معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری

ایجاد توازن در توسعه آموزشی استان های مختلف، یکی از مهم ترین ارکان کاهش عدم تعادل های منطقه ای در جهت توسعه پایدار انسان محور است. در این مسیر، سه چالش مهم عبارتند از: پراکندگی جمعیت روستایی و چالش های پوشش تحصیلی دختران روستایی، انعطاف نداشتن برنامه های آموزشی فعلی نسبت به نیازهای متفاوت دانش آموزان مناطق مختلف، و کمبود نیروی انسانی متخصص علاقه مند و دارای توانایی های حرفه ای برای مقطع کلیدی «ابتدایی»

حسین عبده تبریزی

مدرس اقتصاد دانشگاه های شهید بهشتی و شریف / مدیر پتل

وزارت آموزش و پرورش یکی از کلیدی ترین وزارتخانه هاست که میزان بودجه فعلی آن، به هیچ عنوان با میزان اهمیت این وزارتخانه سازگار نیست. در عین حال «شاه کلید» افزایش بهره وری در این وزارتخانه عبارت است از: کاهش «تمرکز» در مدیریت منابع انسانی و نیز منابع مالی این وزارتخانه عظیم. ایجاد فرصت برای مشارکت مستقیم استان، شهرستان و شهر در ساختار آموزش و پرورش، منجر به شناسایی بهتر کمبودها و بهبود کیفیت تخصیص هزینه ها در آموزش و پرورش خواهد شد

مهدی نوید ادهم

دبیرکل شورایی آموزش و پرورش

ارتقای عدالت آموزشی، یکی از اصلی ترین دغدغه های «سند تحول آموزش و پرورش» است. اجرای دقیق این سند، ۴ ریشه مهم عدم تحقق عدالت آموزشی را بر طرف می کند: تمرکزگرایی افراطی، یکسان پنداری همه دانش آموزان، جذب و توزیع نامتوازن منابع انسانی و کم توجهی به شرایط متنوع فرهنگی و بومی دانش آموزان مناطق مختلف کشور

داود سوری

مدرس اقتصاد موسسه عالی بانکداری و دانشگاه شریف

رفع «فقر پژوهشی» عمیق موجود در مورد جنبه های اقتصادی و اجتماعی «آموزش عمومی»، باید جزئی ثابت از هر برنامه کلان «توسعه عدالت آموزشی» در کشور باشد

احمد توکلی

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

انتخاب عنوان «توسعه و عدالت آموزشی» برای این همایش و نیز سرفصل های انتخابی آن، به درستی به همسویی «کارایی» و «عدالت» و ضرورت تعقیب توأم این دو اشاره دارد. در حال حاضر یکی از مهم ترین سیاست های مخرب عدالت آموزشی، «فروش بی ضابطه مدارس» است. این سیاست که برای کسب درآمدی کوتاه مدت، منافع بلندمدت در زمینه لزوم دسترسی کودکان به محیط آموزشی مناسب را قربانی می کند، لازم است در برنامه توسعه ششم متوقف شود.

حسین راغفر

هیات علمی اقتصاد دانشگاه الزهرا

کاهش نابرابری های آموزشی و تحصیلی، از یک طرف یکی از تاثیرگذارترین راهکارهای کاهش سایر انواع نابرابری ها و فراهم کردن «فرصت های برابر» برای آحاد جامعه بوده و از طرف دیگر، تضمین کننده رشد ظرفیت های فردی برای دستیابی به زندگی انسانی بدون فقر است

محمد امین قانع ریاد

رئیس انجمن جامعه شناسی ایران

در حال حاضر در نظام آموزشی مان به طور افراطی بر «علم آموزی» تمرکز داریم و از برخی مأموریت های کلیدی یک ساختار آموزشی مطلوب به ویژه آموزش مهارت زندگی جمعی مسالمت آمیز، غافلیم. جداسازی دانش آموزان بر حسب سطح IQ، سیاست مخربی است که با دور کردن دانش آموزان از یک محیط اجتماعی واقعی، این وضعیت نامطلوب را تشدید می کند

مهدی عسلی

مدیرکل اسبق دفتر اقتصاد کلان سازمان برنامه و بودجه

با توجه به اینکه «آموزش عمومی» یکی از باارزترین مصادیق «سرمایه گذاری بین نسلی» است، باید برنامه بلندمدتی تنظیم شود که درصدی از درآمدهای ذخیره ارزی، برای توسعه دسترسی به ساختار آموزشی مناسبی با استانداردهای بین المللی برای کودکان و نوجوانان اختصاص یابد

پیشنهادهای کلیدی: عدالت آموزشی کودکان، ارزش های دینی و اخلاقی ما، و سیاست گذاری های کلان پرورش کلیدی: پیشنهاد برای محتوای سرفصل ویژه «توسعه عدالت آموزشی کودکان»، به برنامه ششم؟

پتل تخصصی اول (شنبه ۳ آبان ۹۳ - صبح)

محمد سعید ارنابی

نماینده مردم شریف ابرانشهر

تضمین می‌دهم اگر درصد اندکی از بودجه‌های صرف شده برای تامین امنیت در مرزها را به بهبود وضعیت آموزشی کودکان و نوجوانان در استان‌های عمدتاً محروم مرزنشین اختصاص دهیم، ظرف یکی دو دهه، وضعیت امنیتی استان‌های مرزی نیز بهبود محسوسی خواهد یافت

علی زرافشان

معاون متوسطه آموزش و پرورش

در مناطقی از کشور که همچنان محدودیت‌های بومی و فرهنگی برای ورود دختران به دوره‌های تحصیلی بالاتر حکمفرما بوده و شاهد افت شدید دانش‌آموزان دختر در مقطع متوسطه هستیم، بهبود وضعیت، مستلزم همکاری نهادهای مذهبی و نیز همکاری نهادهای فرهنگی (مانند شبکه‌های تلویزیونی استانی) با آموزش و پرورش است

علی دینی ترکمانی

هیات علمی اقتصاد موسسه مطالعات بازرگانی

اولین پیامد مهم کوتاه‌مدت فقر آموزشی، افزایش احتمال وقوع انواع ناهنجاری‌ها و جرایم اجتماعی است. رشد جرایم اجتماعی و نیز رشد تکدی‌گری رابطه مستقیمی با فقر آموزشی دارد. دومین پیامد که آن نیز تضعیف پایه اساسی تحولات توسعه‌ای بلندمدت یعنی «سرمایه انسانی» است

احمد حج فروش

پژوهشگر تعلیم و تربیت

شکل فعلی برگزاری «کنکور»، به تھی شدن سیستم آموزشی ما از بسیاری از آموختنی‌های ضروری منجر شده و نوعی محرومیت آموزشی فراگیر را برای همه دانش‌آموزان در کلیدی‌ترین دوره شکل‌گیری شخصیت‌شان ایجاد کرده است

سید محمد بطحایی

معاون توسعه مدیریت وزارت آموزش و پرورش

لازم است ردیف بودجه مستقلی تحت عنوان «توسعه عدالت آموزشی» طراحی شود که منبع درآمدی آن از مالیات بر ارزش افزوده در استان‌های توسعه یافته تامین شده و در بهبود کیفیت آموزش کودکان و نوجوانان در استان‌های کمتر توسعه یافته هزینه شود

سعید معیدفر

استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تهران / مدیر پند

یکی از عوامل تخریب‌گر عدالت آموزشی در ایران، به کودکانی مربوط می‌شود که با علل مختلف - مثلاً داشتن مادر ایرانی و پدر غیر ایرانی - شناسنامه ندارند و در نتیجه از امکانات آموزشی دولتی محرومند. محرومیت آموزشی، مشکل بی‌هویتی «کودکان بدون شناسنامه» را مضاعف می‌سازد و باید به‌طور جدی چاره‌ای برای این معضل بیندیشیم

سوسن باستانی

هیات علمی جامعه‌شناسی الزهرا

در دو دهه اخیر، خوشبختانه در حوزه عدالت جنسیتی به عنوان یک بُعد مهم عدالت آموزشی - به ویژه در رده سنی ابتدایی - توفیقات زیادی داشته‌ایم که امید است این توفیقات با بهبود عدالت جنسیتی در رده‌های سنی بالاتر تکمیل شود

رخساره فضلی

مدیر دفتر آموزش پیش دبستانی وزارت آموزش و پرورش

مطالعات مختلف نشان می‌دهد که بازدهی اقتصادی و اجتماعی ناشی از سرمایه‌گذاری دولتی در مقطع پیش‌دبستانی، بسیار بالا بوده و با حرکت به مقاطع تحصیلی بالاتر، بازدهی حاصل از مداخله دولت کاهش می‌یابد

پیش‌کش کلیدی: مهم‌ترین ریشه‌ها و پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حقوقی؟
پنل تخصصی دوم (شنبه ۳ آبان ۹۳ - عصر)

عباس آخوندی

وزیر راه و شهرسازی

در محافل نخبگان کشور، متاسفانه هنوز این بحث مهم به طور جدی مطرح نشده است که: آیا «آموزش عمومی باکیفیت» از «عنایات دولت» است؟ یا «حقوق اجتماعی بنیادین» مردم؟

اگر آموزش عمومی باکیفیت را جزو حقوق اجتماعی بنیادین مردم بپذیریم، در آن صورت صرف نظر از مواضع دولتمردان یا نوسانات در میزان بودجه یا...، دولت وظیفه دارد همواره آموزش عمومی باکیفیت را برای همه کودکان و نوجوانان فراهم کند

عبدالحسین نفیسی

محقق حوزه تعلیم و تربیت

آموزش ابتدایی، اساسی ترین و پربازده ترین آموزش ها است. اما در آموزش و پرورش بهترین معلمان، مدارس و تجهیزات متعلق به آموزش متوسطه است و در سطح کشور متعلق به آموزش عالی و دانشگاه ها. در ایران، نسبت سرانه بودجه دانشگاهی به سرانه بودجه آموزش ابتدایی، در مقایسه با سایر کشورها، به صورت ناباورانه ای نامتعادل است.

علی الهیار ترکمان

معاون امور بودجه آموزشی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

افزایش «مشروط» بودجه آموزش و پرورش، اقدامی صحیح و قابل دفاع است.

به بیان دیگر در کنار اختصاص هر بودجه جدید به آموزش و پرورش، باید در سرفصلی جداگانه دقیقاً مشخص شود که این بودجه اضافی با چه هدفی، در چه ساختاری و تحت چه نظارتی مصرف خواهد شد

گلنار مهران

هیات علمی علوم تربیتی الزهرا

آموزش باکیفیت، قبل از اینکه وسیله ای برای تبدیل کودک و نوجوان به «نیروی کار توانمند» باشد، یک «حق مسلم» است که جامعه موظف است در اختیار کودکان و نوجوانان قرار دهد.

در این مسیر، توسعه مشوق های مالیاتی برای اجراکنندگان پروژه های توسعه عدالت آموزشی، سیاستی بسیار رایج در اقتصادهای پویای دنیا است

علی ربیعی

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

رود به «پنجره جمعیتی» (بالا بودن نسبتی از جمعیت کشور که در سن فعالیت اقتصادی قرار دارد) از سال ۱۳۸۵ در ایران آغاز شده و تا ۱۴۳۰ ادامه دارد.

این دوره، بهترین فرصت ما برای دستیابی به توسعه فراگیر است. اما متاسفانه وضع عمومی آموزش کشور باعث شده که این پنجره جمعیتی، به عنوان مانعی برای توسعه مطرح شود.

در چنین وضعیتی، برگزاری همایش های پرمحتوایی مانند همایش «توسعه و عدالت آموزشی»، می تواند گره گشای مسائل متعدد باشد

احمد میدری

معاون رفاه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی / مدیر پتل

کاهش جمعیت کودکان و نوجوانان ۵ تا ۱۸ ساله خارج از مدارس، باید در صدر سیاست های محرومیت زدایی کلان کشور قرار گیرد.

امیدوارم برگزاری همایش هایی از این دست، کمک کند که بررسی علت ها و معلول های فقر «کمی» و «کیفی» آموزشی کودکان، حداقل به اندازه سوانح هوایمایی و یا معضل دریاچه ارومیه، حساسیت جامعه و مسوولان را برانگیزد

محمد حسین حسین زاده بحرینی

هیات علمی اقتصاد دانشگاه فردوسی و عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

اگر بخواهیم مدارس مان به استاندارد قابل قبول رسیده و بتوانند جهش پایدار اقتصاد ملی را تضمین کنند، در کنار نیاز به اصلاحات عالمانه غیربودجه ای در حوزه آموزش عمومی، به «منابع بودجه ای پایدار» نیز نیازمندیم.

یکی از پایدارترین و مناسب ترین منابع تامین مالی در این زمینه، اختصاص درصد ثابتی از «درآمدهای هدفمندی یارانه ها» است

پویا علاءالدینی

هیات علمی رفاه اجتماعی دانشگاه تهران

دو راه واقع بینانه برای ایجاد کاهش محسوس در نابرابری آموزشی عبارتند از:

اخذ مالیات از مستغلات گران قیمت به نفع ارتقای کیفیت آموزشی در مناطق محروم؛ و نیز «مشروط سازی پرداخت یارانه نقدی» در دهک های درآمدی پایین جامعه، به حضور کلیه فرزندان ۵ تا ۱۸ سال در مدرسه

پیشکش کلیدی: پیشنهاد برای ماده ویژه «توسعه عدالت آموزشی کودکان و نوجوانان» در بودجه ۹۴

پنل تخصصی سوم (یکشنبه ۴ آبان ۹۳ - صبح)

موضوع: آسیب شناسی بودجه ای عدالت آموزشی کودکان

رضا کیانیان

بازیگر سینما و تئاتر

زمانی، «داشتن اطلاعات»، دارایی ارزشمندی بود. اما امروزه که با توسعه اینترنت فاصله ما با یافتن هر اطلاعاتی فقط یکی دو دقیقه است، دیگر «از بر بودن اطلاعات»، ارزشی ندارد و فقط مهارت «سنترز اطلاعات» و «کار با اطلاعات» ارزشمند است. اگر این نکته را بپذیریم، ما باید برای کاهش دو نوع فقر آموزشی تلاش کنیم: یک «فقر آموزشی عام» ناشی از کم توجهی سیستم آموزشی مان به مساله فوق و یک «فقر آموزشی خاص»، که عمدتاً مربوط به مناطق محروم است

مسعود غلامپور فرد

تحلیلگر ارشد اقتصاد مالی

طراحی صندوق‌های نیکوکاری بین‌المللی با مشارکت یونیسیف و شرکت‌های تامین سرمایه، مکانیزمی شفاف و کارا برای جذب منابع مالی ایرانیان داخل و خارج کشور برای تامین مالی پروژه‌های توسعه عدالت آموزشی خواهد بود

احمد براهویی نژاد

فعال اجتماعی سیستان و بلوچستانی

آمارها نشان می‌دهد که کودکان استان سیستان و بلوچستان در فقر محرومیت آموزشی قرار دارند. اما شاید با تدابیری که از سوی دولت و مجلس اندیشیده شود، بتوان بخش قابل توجهی از این محرومیت را التیام بخشید

مسعود نیلی

مشاور اقتصادی ارشد رییس جمهور

اگرچه «رشد اقتصادی» شرط لازم برای رفع فقر است، اما شرط کافی، قرار دادن سرفصل مشخصی برای رفع فقر در سیاست‌های کلان است. برای رفع فقر مطلق آموزشی به عنوان رکن کلیدی توانمندسازی خانوارهای آسیب‌پذیر، به سه حوزه باید توجه کنیم: مدارس (تعریف دقیق استانداردهای نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در مدارس و هدف‌گذاری دقیق برای تجهیز همه مدارس فاقد این استانداردها)، دانش‌آموز و خانواده (اولویت‌بخشی به استان‌های دارای بدترین وضعیت فقر آموزشی، در تمرکز سیاست‌های کاهش فقر درآمدی)، معلم (اعمال سیاست‌های حمایتی برای معلمین استان‌های فقیر آموزشی و نیز توسعه دوره‌های مهارت‌آموزی معلمان در این استان‌ها)

پیش‌پیش کلیدی: تحقق وفاق ملی فراگیر برای ارتقای عدالت آموزشی کودکان؛ چگونه؟
موضوع: محرومیت آموزشی، نابرابری فرصت‌ها و افکار عمومی
پنل تخصصی چهارم (یکشنبه ۴ آبان ۹۳ - عصر)

اختتامیه

شیوا دولت‌آبادی

مدیرعامل انجمن حمایت از حقوق کودکان

توسعه عدالت در مدارس، فقط به تجهیزات سخت‌افزاری مربوط نمی‌شود. در کنار ساخت مدارس باکیفیت در مناطق محروم، ضرورت دارد در این مدارس به فکر طراحی ساختار مددکاری و مشاوره‌ای مناسب برای ترمیم روان آسیب‌دیده کودکان محروم نیز باشیم

مرتضی هداوندی

کارآفرین جوان برتر ۲۰۱۴ آسیا و اقیانوسیه

در شرایط اجتماعی و اقتصادی کشور ما، یکی از مسائل عقب‌افتاده مهمی که باید در «مسئولیت‌پذیری اجتماعی بنگاه‌های اقتصادی» مورد توجه قرار گیرد، توسعه عدالت آموزشی در رده‌های سنی پایه است

مصطفی حسینی آرانی

کارشناس آموزش مجازی

توسعه تکنولوژی‌های ارتباطاتی، راهی میانبر برای توسعه عدالت آموزشی است؛ راهی بسیار کم‌هزینه‌تر از فرستادن معلمان خبره به مناطق محروم. توسعه نسل‌های ۳ و ۴ موبایل که دسترسی به اینترنت پرسرعت و باکیفیت را در دورافتاده‌ترین نقاط کشور امکان‌پذیر می‌سازد، زیرساختی طلایی برای دسترسی یکسان همه دانش‌آموزان به محتوای آموزشی باکیفیت ایجاد می‌کند

لیلا ارشد

مددکار اجتماعی و فعال حوزه کودک

اصل ۳۰ قانون اساسی به این امر اشاره دارد که دولت موظف است وسیله آموزش و پرورش رایگان را برای همه افراد جامعه تا پایان دوره متوسطه تامین نماید. با وجود چنین قاطعیتی در قانون اساسی، محرومیت آموزشی موجود برای کودکان کار، کودکان حاصل از ازدواج دو ملیتی مادر ایرانی و پدر غیر ایرانی، کودکان کار و خیابان، کودکان مهاجر و... را چگونه بپذیریم؟

پیشنهاد یک «موضوع خاص»
به «برنامه ششم توسعه»

تبدیل مدارس به پیشران پیشرفت، فقرزدایی و توانمندسازی عالمانه و پایدار

تحکیم ستون «سرمایه انسانی»
برای «اقتصاد غیرنفتی»

اهداف راهبردی ۵ گانه؛ اهداف کمی ۱۰ گانه و احکام ۲۰ گانه

به نام او، که دانا و تواناست

مقدمه

با توجه به:

- در پیش گرفتن سیاست‌های «افزایش کمی» جمعیت که برنامه‌ریزی برای «توسعه کیفی» جمعیت را به عنوان «سیاستی مکمل»، ضروری می‌سازد
- لزوم کاهش وابستگی بودجه دولت به درآمدهای ناپایدار نفتی، که به معنای اهمیت مضاعف تمرکز بر انتخاب دقیق‌ترین و بهره‌ورترین برنامه‌های «محرومیت‌زدایی-توانمندسازی» است
- لزوم ریل‌گذاری برنامه ششم توسعه در مسیر تحقق «اقتصاد بدون نفت» و اهمیت استراتژی «توسعه انسانی کودکان و نوجوانان» به منزله ستون کلیدی تولید «ثروت جایگزین نفت»
- ظرفیت بالای ناشی از هم‌افزایی بین محرومیت‌زدایی «آموزشی»، محرومیت‌زدایی در حوزه «سلامت» و محرومیت‌زدایی «تغذیه‌ای» در مدارس، برای شکل دادن به نسلی توانمند و بالنده، برای آینده ایران اسلامی
- تاکید پژوهش‌های مختلف بر تحقق «کمترین فساد»، «کمترین هزینه توزیع»، «بیشترین بازدهی اقتصادی-اجتماعی» و «بیشترین اشتغال‌زایی» در برنامه‌های محرومیت‌زدایی-توانمندسازی متمرکز در مدارس؛ در مقایسه با سایر برنامه‌های محرومیت‌زدایی و توانمندسازی
- تاکید پژوهش‌های متعدد بر تاثیر عمیق نظام آموزش عمومی با کیفیت بر جهش توانایی رقابت‌پذیری اقتصاد ملی، کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، تحکیم سرمایه اجتماعی، و کاهش ناهنجاری‌های اجتماعی

و با هدف:

- تحقق هم‌زمان «پیشرفت» و «عدالت»
- محرومیت‌زدایی «عالمانه» با ثمرات «پایدار»
- کمک به تحکیم ثبات اجتماعی و ثبات سیاسی
- کمک به کاهش پایدار نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی
- کاهش پایدار آسیب‌های اجتماعی و ناهنجاری‌های اجتماعی
- شکستن چرخه شوم «به ارث رسیدن محرومیت» در بین خانوارهای محروم
- تضمین بهره‌مندی همه ایرانیان از ثمرات توسعه متوازن اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی-سیاسی

و در راستای آرمان‌ها و سیاست‌های کلان کشور به ویژه:

- تحقق «اصل ۳۰»، «اصل سوم» (بندهای ۳ و ۹ و ۱۲)، و نیز «اصل ۴۳» (بند ۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
 - بنا نهادن پایه‌ای محکم برای «مقاوم‌سازی اقتصادی-اجتماعی» کشور در چارچوب سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» ابلاغی مقام معظم رهبری در ۲۹ بهمن ۹۲ (به‌ویژه بندهای ۱، ۳ و ۵)
 - کمک به «کیفی‌سازی جمعیت» در راستای «سیاست‌های کلی جمعیتی» ابلاغی در ۳۰ اردیبهشت ۹۳ (بندهای ۸ و ۱۴)
 - ایفای نقش در تحقق سیاست‌های کلی «تحول‌آفرینی در آموزش و پرورش» ابلاغی در ۱۰ اردیبهشت ۹۲ (به‌ویژه بندهای ۲، ۳، ۴، ۵، ۷، ۹ و ۱۲)
 - نقش‌آفرینی در راستای یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش»
 - و نیز کمک به دستیابی به جایگاه نخست منطقه به لحاظ توسعه انسانی در «سند چشم‌انداز ۱۴۰۴»
- دولت مکلف است در طول برنامه ششم توسعه، برنامه «تبدیل مدارس به پیش‌سازان‌های پیشرفت، فقرزدایی و توانمندسازی عالمانه و پایدار» را با محورهای ذیل طراحی و اجرا نماید:**

تعریف

مدارس توسعه‌پذیر - مقصود از «مدارس توسعه‌پذیر» در تمام بندهای پیش رو عبارت است از: کلیه مدارس روستایی و عشایری، کلیه مدارس پنج‌استانی که بنابر سرشماری ۱۳۹۰ کمترین «درصد افراد دارای حداقل ۱۰ سال تحصیلات در میان جمعیت ۱۸ تا ۲۸ سال» را دارند، و نیز ۱۰ درصد مدارس محروم‌تر مناطق حاشیه‌نشین شهرهای دارای جمعیت بالای یک میلیون نفر (به تشخیص وزارت آموزش و پرورش)

اهداف راهبردی ۵ گانه

الف تبدیل شدن «مدارس» به پیشران برنامه‌های «عالمانه» پیشرفت، محرومیت‌زدایی و توانمندسازی، با ثمرات «پایدار»، به شکلی که شامل برنامه‌های محرومیت‌زدایی و توانمندسازی در حوزه‌های «آموزش مهارت‌های شناختی»، «آموزش مهارت‌های غیرشناختی»، «سلامت» و «تغذیه» باشد

ب ارتقای کمیت و کیفیت «ورودی» در ساختار «آموزش عمومی» کشور؛ از طریق ارتقای بهره‌وری منابع دولتی و نیز افزایش مشارکت «انتفاعی»، «غیرانتفاعی» و «عام‌المنفعه» بخش غیردولتی

ج ارتقای وضعیت «خروجی کمی» آموزش عمومی

د ارتقای وضعیت «خروجی کیفی» آموزش عمومی در زمینه «مهارت‌های شناختی» (مانند علوم، ریاضیات و امثالهم)

ه ارتقای وضعیت «خروجی کیفی» آموزش عمومی در زمینه «مهارت‌های غیرشناختی» (به ویژه ارتقای خلاقیت، مهارت‌های زندگی اجتماعی، مهارت‌های مواجهه با آسیب‌های اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی، مهارت کار تیمی، روحیه پرسشگری، نشاط و اعتماد به نفس)

اهداف کمی ۱۰ گانه

در جهت دستیابی به «اهداف راهبردی» فوق، لازم است شاخص‌های زیر هر ساله محاسبه و با جزئیات کامل به شکل عمومی منتشر شده و اهداف کمی متناظر با این شاخص‌ها نیز، به شرح زیر تا پایان برنامه ششم توسعه محقق شوند:

۱ تعیین و انتشار عمومی تعریف «خط استاندارد» برای مدارس (اعم از دولتی و غیردولتی) در چهار زمینه: استاندارد «امکانات تفریحی- ورزشی»، استاندارد «کالبدی»، استاندارد «سطح فضای مدارس» (مترمربع به ازای هر دانش‌آموز) و استاندارد «به‌کارگیری فناوری‌های نوین و امکانات کمک‌آموزشی»؛ انتشار عمومی آمار سالانه از تعداد مدارس «زیر استاندارد» و نیز جمعیت دانش‌آموزان آنها به تفکیک هر یک از حوزه‌های ۵ گانه فوق؛ و برنامه‌ریزی جهت نصف شدن درصد دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در مدارس «زیر استاندارد» تا پایان برنامه ششم توسعه

۲ طراحی «پرسشنامه استاندارد» به منظور ارزیابی سالانه شاخص «سطح مهارت عمومی معلمان برای تدریس» و نیز «سطح استفاده از روش‌ها / ابزارهای نوین در آموزش مهارت‌های شناختی و غیرشناختی»؛ انتشار عمومی مشروح این گزارش آماری (به تفکیک استان، مقطع تدریس و جنسیت)؛ در کنار برنامه‌ریزی به منظور رشد «هرساله» شاخص مذکور در دوره برنامه ششم توسعه، در «تک تک استان‌ها»، هم برای معلمان مرد و هم معلمان زن

۲ محاسبه و انتشار عمومی هرساله آمار دقیق «نرخ پوشش آموزش و پرورش در رده سنی ۵ تا ۱۸ سال» به تفکیک استان، رده سنی و جنسیت؛ و برنامه ریزی جهت رساندن این نرخ به بالای ۹۵ درصد در کلیه استان های کشور، هم برای پسران و هم برای دختران

۴ محاسبه و انتشار عمومی هرساله «درصد جمعیت ۱۳ تا ۲۳ سال که دوره ابتدایی را به اتمام رسانده اند» به تفکیک استان، رده سنی و جنسیت؛ و برنامه ریزی جهت رساندن این نرخ به بالای ۹۸ درصد در کلیه استان ها، هم برای مردان و هم برای زنان

۵ محاسبه و انتشار عمومی هرساله «درصد جمعیت ۱۸ تا ۲۸ سال که حداقل ۱۰ سال تحصیل کرده اند» به تفکیک استان، رده سنی و جنسیت؛ و برنامه ریزی جهت رساندن این نرخ به بالای ۹۵ درصد در کلیه استان ها، هم برای مردان و هم برای زنان

۶ محاسبه و انتشار عمومی هرساله «درصد دانش آموزان شاغل به تحصیل در مدارس غیردولتی»، به تفکیک رده سنی، استان و جنسیت، و برنامه ریزی جهت رساندن این شاخص به ۲۰ درصد کل دانش آموزان کشور

۷ محاسبه و انتشار عمومی سالانه «نرخ پوشش پیش دبستانی» و برنامه ریزی جهت رساندن این نرخ به بالای ۹۰ درصد در کلیه استان ها، هم برای پسران و هم برای دختران

۸ طراحی و اجرای برنامه فراگیر سنجش سالانه مهارت های «شناختی» دانش آموزان در دو رده سنی ۱۰ و ۱۵ سال به تفکیک استان و جنسیت؛ انتشار عمومی مشروح نتایج؛ در کنار لزوم برنامه ریزی به منظور رشد «هرساله» این شاخص در دوره برنامه ششم توسعه، در «تک تک استان ها»، هم برای پسران و هم برای دختران

۹ طراحی و اجرای برنامه فراگیر سنجش سالانه مهارت های «غیرشناختی» دانش آموزان در دو رده سنی ۱۰ و ۱۵ سال به تفکیک استان و جنسیت؛ انتشار عمومی مشروح نتایج؛ در کنار لزوم برنامه ریزی به منظور رشد «هرساله» این شاخص در دوره برنامه ششم توسعه، در «تک تک استان ها»، هم برای پسران و هم برای دختران

۱۰ طراحی و اجرای برنامه فراگیر سنجش سالانه وضعیت شاخص های کلیدی «سلامت» و نیز «تغذیه» در میان دانش آموزان در سه رده سنی ۶، ۱۰ و ۱۵ سال به تفکیک استان و جنسیت؛ انتشار عمومی مشروح نتایج؛ در کنار لزوم برنامه ریزی به منظور رشد «هرساله» شاخص های کلیدی «سلامت» و «تغذیه» در دوره برنامه ششم توسعه، در «تک تک استان ها»، هم برای پسران و هم برای دختران

به منظور تحقق «اهداف راهبردی» و «اهداف کمی» فوق، لازم است احکام زیر در طول برنامه ششم توسعه اجرا شوند:

۱. همکاری ۳ وزارتخانه آموزش و پرورش، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نیز بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به منظور طراحی و اجرای برنامه جامع توانمندسازی و محرومیت زدایی در ۴ حوزه «آموزش مهارت‌های شناختی»، «آموزش مهارت‌های غیرشناختی»، «سلامت» و «تغذیه» در مدارس، با لحاظ اولویت ویژه برای «مدارس توسعه‌پذیر»، در کنار برنامه‌ریزی به منظور «ایجاد هم‌افزایی» بین این برنامه‌های ۴ گانه

تبصره: وزارت آموزش و پرورش، مسوولیت تدوین سند مشخص‌کننده چارچوب همکاری فوق و تقدیم آن به هیات دولت را برعهده خواهد داشت. همچنین مسوولیت جمع‌بندی گزارش ۶ ماه یک‌بار در زمینه «ارزیابی نتایج» و انتشار عمومی آن، برعهده وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

۲. اجرای برنامه جامع «توانمندسازی فرهنگیان»، با هدف افزایش توانایی پرسنل آموزش و پرورش در تبدیل مدارس به محیطی هرچه «جذاب‌تر» و در عین حال هرچه «مفیدتر» برای دانش‌آموزان، با رؤس زیر:

■ ارائه مشوق‌های مالی در پایان هر سال به ۱۰ درصد از «کارکنان» آموزش و پرورش که بیشترین نقش را در جهت کمک به «اهداف راهبردی» و نیز «اهداف کمی» معین شده در بخش پیشین ایفا کرده‌اند

■ برگزاری کارگاه‌های آموزشی یک‌روزه جذاب برای معلمان، با هدف آشنایی آنان با موثرترین و جدیدترین روش‌های انتقال مهارت‌های «شناختی» و «غیرشناختی» به دانش‌آموزان

■ شبکه‌سازی بین معلمان با سطوح مختلف تجربه، با هدف به اشتراک‌گذاری تجربیات

۳. اجرای برنامه «غنی‌سازی محتوای آموزشی»، با هدف افزایش بهره‌وری در توانمندسازی دانش‌آموزان، با رؤس زیر:

■ افزایش دانش آموزمحوری

■ افزایش جذابیت و تنوع محتوای آموزشی

■ توسعه استفاده از فناوری‌های مدرن به ویژه فناوری اطلاعات

■ توجه بیشتر به همه اقوام ایرانی و زبان‌های قومی / منطقه ای در متون آموزشی؛ و طراحی قسمتی از محتوای آموزشی در مناطق مختلف کشور، براساس ویژگی‌های اقتصادی-اجتماعی-فرهنگی آن مناطق

۴. به کارگیری آزمایشی مدل‌های نوآورانه مختلف حضور بخش غیردولتی در زمینه توسعه و عدالت آموزشی رده‌های سنی پایه (اعم از مشارکت «انتفاعی»، «غیرانتفاعی» و یا «عام‌المنفعه»)، به نحوی که پس از اجرای آزمایشی مدل‌های مختلف در مناطقی محدود از کشور، موفق‌ترین مدل‌ها توسط وزارت آموزش و پرورش انتخاب شده و زیرساخت‌های لازم جهت فراگیر شدن آنها فراهم شود

۵. اختصاص ۵ درصد از درآمد «هدفمندی یارانه‌ها» به «توسعه عدالت آموزشی» در رده سنی ۵ تا ۱۸ سال؛ در کنار «مشروط‌سازی» افزایش یارانه نقدی دهک‌های درآمدی پایین، به حضور منظم فرزندان در مدارس

۶. کاهش میزان «تمرکز» در مدیریت «سرمایه انسانی» و نیز «منابع مالی» آموزش و پرورش و حرکت به سمت مدیریت «استان محور» و «مدرسه محور»؛ با هدف استفاده کاراتر و بهره‌ورتر از منابع در اختیار آموزش و پرورش در راستای توسعه عدالت آموزشی

۷. همکاری شورایی آموزش و پرورش، شورایی رفاه و تامین اجتماعی و مرکز آمار ایران، در طراحی و اجرای برنامه جامع «سنجش توسعه آموزشی کودکان و نوجوانان» با هدف تولید آمارهای «شفاف» و «باکیفیت» در زمینه سنجش «هرساله» ابعاد مختلف توسعه آموزشی رده سنی ۵ تا ۱۸ سال (به تفکیک استان، رده سنی و جنسیت)؛ در کنار «انتشار عمومی» گزارش آماری مشروح در سایت اینترنتی وزارت آموزش و پرورش

تبصره ۱: به منظور تولید خروجی مناسب جهت ارزیابی و نیز بهبود مستمر سیاست‌های کلان آموزشی، لازم است برنامه فوق به تولید آمارهای باکیفیت و متنوع درباره جنبه‌های مختلف وضعیت ورودی و نیز خروجی سیستم آموزش عمومی کشور، به ویژه موارد ذکر شده در بخش قبل («اهداف کمی») بپردازد.

تبصره ۲: از آغاز سال دوم اجرای برنامه ششم توسعه، مقدار رشد سالانه شاخص‌های آماری گزارش شده توسط برنامه فوق در هر استان، به عنوان کلیدی‌ترین مولفه تشویق و ارتقای شغلی مدیران کل ادارات آموزش و پرورش استان‌ها در نظر گرفته خواهد شد.

۸. همکاری وزارت آموزش و پرورش و وزارت راه و شهرسازی، با هدف بهبود توزیع مکانی و نیز ارتقای شرایط کالبدی مدارس دولتی (براساس آمایش سرزمین و تحولات جمعیتی)، در کنار «مقاوم‌سازی» و نیز «مناسب‌سازی» مدارس برای حضور دانش‌آموزان دارای معلولیت، به منظور بهره‌مندی کلیه کودکان و نوجوانان از محیط آموزشی مناسب و نشاط بخش

۹. همکاری وزارت آموزش و پرورش و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، در زمینه ارتقای دسترسی دانش‌آموزان به فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی توسعه بخش آموزش، با هدف تسهیل دسترسی به محتوای آموزشی جذاب‌تر و باکیفیت‌تر، با اولویت «مداس توسعه‌پذیر»

۱۰. همکاری وزارت آموزش و پرورش با صداوسیما استان در ۱۰ استان دارای نامناسب‌ترین وضعیت به لحاظ شاخص «درصد افراد ۱۸ تا ۲۸ سال که دارای کمتر از ۱۰ سال تحصیلات هستند» (براساس سرشماری ۱۳۹۰)، با هدف طراحی برنامه‌های تلویزیونی مناسب برای ترغیب خانوارها به ثبت نام فرزندان پسر و دختر در مدارس

۱۱. زمینه‌سازی افزایش مشارکت «نهادهای عمومی غیردولتی» و نیز «شهرداری‌ها» در توسعه عدالت آموزشی

۱۲. تسهیل و مانع‌زدایی از مشارکت «سازمان‌های مردم‌نهاد» در محرومیت‌زدایی «کمی» و «کیفی» آموزشی

۱۳. تسهیل و مانع‌زدایی از نوآوری‌های «مالی» بخش غیردولتی در حوزه توسعه عدالت آموزشی، به ویژه در زمینه صندوق‌های نیکوکاری و صندوق‌های وقف

۱۴. تسهیل و مانع‌زدایی از نوآوری‌های «فناورانه» بخش غیردولتی در حوزه توسعه عدالت آموزشی (به ویژه نوآوری‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات)، در راستای غنابخشی، متنوع‌سازی و جذاب‌سازی محتوای آموزشی مهارت‌های «شناختی» و «غیرشناختی» برای کودکان و نوجوانان

۱۵. تسهیل قوانین و تضمین شفافیت در راستای جذب کمک‌های مالی ایرانیان خارج از کشور و نیز سازمان‌های بین‌المللی در زمینه برنامه‌های توسعه عدالت آموزشی

۱۶. بازنگری و اصلاح شیوه‌گزینش دانشگاه‌ها، به نحوی که آثار مخرب شکل فعلی «کنکور» بر فقیرسازی کیفیت محتوای آموزشی مدارس (توجه افراطی به آموزش مهارت‌های «شناختی» و غفلت از پرورش مهارت‌های «غیرشناختی» دانش‌آموزان مانند خلاقیت، پرسشگری، نشاط، کار تیمی، مهارت‌های زندگی اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی) تعدیل شود

۱۷. بازنگری و اصلاح برنامه‌های جداسازی نوع مدارس دانش‌آموزان براساس بهره‌هوشی، در راستای بالندگی کلیه دانش‌آموزان در محیط‌هایی از جنس محیط واقعی جامعه

۱۸. اصلاح قوانین در راستای عمومیت‌بخشی به حق ثبت نام رایگان کلیه کودکان «ساکن» ایران در مدارس دولتی

۱۹. محدودسازی شدید «اجازه فروش» مدارس دولتی و منحصر کردن اجازه فروش به مواردی که اطمینان قطعی نسبت به دسترسی مناسب کلیه دانش‌آموزان مناطق اطراف به مدرسه مناسب، وجود دارد

۲۰ اختصاص بند ویژه «تحکیم و توسعه عدالت آموزشی کودکان و نوجوانان» در قوانین بودجه سالانه، به نحوی که در طول برنامه ششم توسعه، مجموعاً ۲۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال به این بند اختصاص یابد.

منابع و مصارف این بند از بودجه، در چارچوب زیرتعیین خواهد شد:

منابع ۵ گانه:

الف) اختصاص ۵ درصد درآمد طرح هدفمندی یارانه‌ها
 ب) افزایش یک درصدی «مالیات بر ارزش افزوده» در ۵ استان دارای سطح توسعه‌یافتگی بالاتر
 ج) دریافت مالیات ویژه «توسعه عدالت آموزشی» معادل مالیات متعارف (قانون مالیات‌های مستقیم) از بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه «نهادهای عمومی غیردولتی» (استان قدس رضوی، نیروهای مسلح، ستاد اجرایی فرمان امام (ره)، بنیاد مستضعفین، بنیاد ۱۵ خرداد و بنیاد شهید)، در صورت اذن مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا
 د) ایجاد صرفه‌جویی در «بودجه پرسنلی» آموزش و پرورش، در چارچوب برنامه «ساماندهی شغلی فرهنگیان»

ه) اختصاص سهم ۲ در هزار از کل درآمدهای صادرات نفت و گاز

تبصره ۱: «برنامه ساماندهی شغلی فرهنگیان» در شهرستان‌های دارای مازاد پرسنل آموزش و پرورش اجرا خواهد شد و به موجب آن، کارکنان داوطلب می‌توانند - در صورت موافقت آموزش و پرورش شهرستان - از مرخصی یک‌ساله با دریافت حقوقی معادل ۱۰ الی حداکثر ۳۰ درصد پایه حقوق فعلی (پیشنهاد رقم دقیق در آیین‌نامه تدوینی توسط وزارت آموزش و پرورش) در کنار بیمه کامل برخوردار شوند.

تبصره ۲: لازم است جزئیات «برنامه ساماندهی شغلی فرهنگیان» به شکلی طراحی شود که در سال نخست برنامه ششم، حداقل ۵۰۰ میلیارد تومان صرفه‌جویی در بودجه پرسنلی آموزش و پرورش به همراه داشته و با افزایش سالانه ۳۰ درصدی، مقدار صرفه‌جویی در سال پایانی برنامه، به حداقل ۱۴۰۰ میلیارد تومان برسد

مصارف ۱۰ گانه:

درآمد فوق، منحصراً صرف موارد زیر خواهد شد:

الف افزایش محسوس «سرانه امکانات و برنامه‌های تفریحی-ورزشی-پرورشی» و نیز «سرانه کمک آموزشی-فناورانه»؛ با تمرکز ویژه بر «مدارس توسعه‌پذیر» (توانمندسازی در «آموزش»)
ب افزایش محسوس «سرانه تغذیه رایگان مدارس» در کنار تلاش برای افزایش بهره‌وری این برنامه از طریق بهره‌گیری از تجربیات بیش از ۶۰ کشور دارای برنامه مشابه؛ با تمرکز ویژه بر «مدارس توسعه‌پذیر» (توانمندسازی در «تغذیه»)

ج طراحی برنامه‌های «پایش مستمر» و نیز ارتقای «سلامت جسمی و روحی» دانش‌آموزان؛ با تمرکز ویژه بر «مدارس توسعه‌پذیر» (توانمندسازی در «سلامت»)

د ایجاد و توسعه کمی و کیفی واحدهای «مددکاری اجتماعی» در مدارس (به همراه تخصصی سازی وظایف مددکاران اجتماعی، مشاوران و معلمان پرورشی)؛ با تمرکز بیشتر بر «مدارس توسعه‌پذیر»

ه ارائه مشوق‌های مالی در پایان هر سال به ۱۰ درصد از کارکنان آموزش و پرورش که بیشترین نقش را در جهت کمک به «اهداف راهبردی» و نیز «اهداف کمی» معین شده در بخش پیشین ایفا کرده‌اند

و افزایش پاداش مالی و نیز ارتقای کمی و کیفی آموزش ضمن خدمت، برای پرسنل «مدارس توسعه‌پذیر»

ز برگزاری منظم کارگاه‌های نیم‌روزه توسعه مهارت‌های «غیرشناختی» در مدارس؛ هم برای دانش‌آموزان و هم برای والدین؛ با تمرکز ویژه بر ارتقای خلاقیت، مهارت‌های زندگی اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی، مهارت کار تیمی، روحیه پرسشگری، نشاط و اعتماد به نفس، به‌عنوان کلیدی‌ترین مهارت‌های موثر در موفقیت اقتصادی و اجتماعی کودکان و نوجوانان در سن بزرگسالی

ح ایجاد دسترسی کامل به پیش دبستانی دولتی رایگان در کلیه استان‌های مرزی و نیز استان‌های دوزبانه

ط ایجاد مشوق‌های مناسب برای توانمندسازی، جذب و نگهداشت معلمان خبره و خلاق در دوره‌های دبستان و پیش دبستانی، به‌عنوان دوره کلیدی شکل‌گیری مهارت‌های شخصیتی دانش‌آموزان

ی توسعه کمی و کیفی مدارس فنی و حرفه‌ای و کارودانش پسرانه و دخترانه در استان‌های مختلف، متناسب با وضعیت اقتصادی-اجتماعی هر منطقه از کشور

بند پایانی:

وزارت آموزش و پرورش موظف است ظرف حداکثر ۶ ماه پس از تصویب نهایی برنامه ششم توسعه، برنامه جامع «تبدیل مدارس به پیشران‌های پیشرفت، توانمندسازی و محرومیت‌زدایی عالمانه و پایدار»، شامل فعالیت‌ها و اقدامات لازم برای تحقق کلیه مواد فوق را تنظیم کرده و به تصویب «شورای عالی رفاه و تامین اجتماعی» برساند.

به امید توفیق الهی، در کمک به توسعه ایرانی آباد و پر نشاط

توضیح: ویرایش اول متن پیشنهادی به «برنامه ششم توسعه»، براساس جمع‌بندی ۳۶ سخنرانی ارائه‌شده در اولین کنفرانس «توسعه و عدالت آموزشی» (دانشگاه شریف، ۳ و ۴ آبان ۹۳)، در نیمه آبان ماه ۹۳ تدوین شد. با ارسال ویرایش اول برای ۴۵۰ صاحب‌نظر و صرف بالغ بر ۱۰۰ نفر ساعت توسط «کمیته پژوهش» دبیرخانه دائمی کنفرانس توسعه و عدالت آموزشی برای جمع‌بندی پیشنهادهای اصلاحی کلیدی، «ویرایش دوم» در اوایل دی ماه ۹۳ آماده شد. با ارسال ویرایش دوم برای ۷۳۰ صاحب‌نظر (پژوهشگران حوزه‌های مختلف، سیاست‌گذاران و مدیران اجرایی فعلی و سابق، کارآفرینان، فعالان اجتماعی و...) و صرف بالغ بر ۱۳۰ نفر ساعت برای جمع‌بندی قابل‌اعتناترین پیشنهادهای اصلاحی دریافتی، فرآیند تنظیم «ویرایش سوم» (متن فوق) در ۱۱/۱۱/۹۳ و مقارن با سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، به پایان رسید.

